

Agnieszka Śliwa
Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach

PZPR a prasa fachowa na przykładzie „Walczymy o Stal”

PZPR and Factory Press: the Case of “Walczymy o Stal”

Słowa kluczowe: prasa zakładowa, Polska, analiza zawartości prasy, analiza jakościowa, analiza ilościowa, „Walczymy o Stal”, Ostrowiec Świętokrzyski

Keywords: factory newspapers, Poland, content analysis of the press, qualitative analysis, quantitative analysis, “Walczymy o Stal”, Ostrowiec Świętokrzyski.

Abstract

The intensive development of the factory press in Poland took place over the years 1950-1955 – implementation of the Six-Year Plan. A weekly “Walczymy o Stal” (We Fight for Steel) was one of the leading papers published in Ostrowiec Świętokrzyski. The author of the following article has analysed in detail the content of over two thousands issues of the magazine published between 1953-1956. Qualitative and quantitative analysis showed that the subject matter discussed in the periodical concerned primarily the production and economic establishment. The aim of the factory press was to integrate the staff, show the role of the staff as co-host of the plant, inform about production problems, discuss working conditions or social and welfare issues. Factory journalism was meant to be used for propaganda purposes: to show production achievements, encourage to increase work efficiency and shape employees’ awareness and attitudes.

Słowo wstępne

Powstanie Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej (PZPR) w grudniu 1948 roku przyczyniło się do wprowadzenia nowej polityki informacyjnej. Prasie powierzono zadania, których priorytetem miała być indoktrynacja. W procesie tym system propagandowy miał kształtować świadomość i światopogląd społeczeństwa, a także postawy i zachowania zgodne z punktem widzenia ówczesnej władzy¹. Zjednoczenie ruchu Polskiej Partii Robotniczej (PPR) i Polskiej Partii Socjalistycznej (PPS) w jedną Agencję Robotniczą, znacznie przyspieszyło

¹ R. Habielski, *Polityczna historia mediów w Polsce w XX wieku*, Warszawa 2009, s. 204.

proces scalania i centralizacji prasy². Większość wydawnictw prasowych stała się *skutecznym organem partii w walce o budowanie Polski socjalistycznej*³, umacniając tym sieć rozbudowanej prasy PZPR.

W myśl *Leninowskiego modelu prasy* od 1948 roku tworzony był ruch korespondentów robotniczych i chłopskich⁴. Oblicze prasy znacznie odmieniło eksponowanie w gazetach materiałów od korespondentów. Prasa stała się *nie tylko informatorem, ale przede wszystkim wychowawcą, a także organizatorem i jej głównym zadaniem było współuczestnictwo w realizacji planu gospodarczego*⁵. W okresie tym upowszechniała się prasa zakładowa, na łamach której dominowała tematyka produkcyjna. Takie pisma wydawano jako organ zakładowych komitetów partyjnych w oparciu o aktyw polityczny korespondentów robotniczych⁶. Jednym z czołowych periodyków tego okresu był wydawany w Ostrowcu Świętokrzyskim tygodnik „Walczymy o Stal”.

Prasa zakładowa

Prasa zakładowa to czasopisma wydawane i finansowane przez zakłady pracy, kolportowane po obniżonej cenie lub bezpłatnie, głównie wśród członków załogi⁷. Do prasy tej zalicza się niskonakładowe pisma drukowane lub powielane o zróżnicowanej periodyczności, przeznaczone dla pracowników zakładów tej samej lub zbliżonej branży⁸.

Celem prasy zakładowej była integracja załogi i ukazanie jej jako współgospodarza zakładu, informowanie o problemach produkcji, organizacji warunków pracy czy spraw socjalno-bytowych⁹. Czasopiśmiennictwo zakładowe miało pokazywać sukcesy, osiągnięcia produkcyjne, zachęcać do zwiększenia wydajności pracy, mobilizować do współzawodnictwa, rozwoju ruchu racjonalizatorów, kształtować świadomość i postawy pracowników, a zarazem przekonywać do słuszności podejmowanych działań. Najważniejsze elementy wyróżniające

² A. Słomkowska, *Prasa kielecka na tle dziejów prasy w 40-leciu PRL*, [w:] *Prasa regionalna w 40-leciu Polski Ludowej*, red. M. Adamczyk, Kielce 1987, s. 14.

³ Eadem, *Prasa w PRL. Szkice historyczne*, Warszawa 1980, s. 73.

⁴ T. Mielczarek, *Od Nowej Kultury do Polityki*, Kielce 2003, s. 36.

⁵ A. Słomkowska, *Prasa kielecka...*, s. 24.

⁶ Eadem, *Z badań nad dziennikarstwem Polski Ludowej*, „Rocznik Historii Czasopiśmiennictwa Polskiego” 1976, t. 15, nr 3, s. 333.

⁷ S. Dziki, *Prasa zakładowa*, [w:] *Encyklopedia wiedzy o prasie*, red. J. Maślanka, Wrocław 1976, s. 191-192.

⁸ M. Banaszek, *Polska prasa zakładowa (funkcje, charakterystyka, klasyfikacja i periodyzacja)*, „Kwartalnik Historii Prasy Polskiej” 1993, nr 32/2, s. 53.

⁹ J. Maślanka, op. cit., s. 191.

analizowaną prasę to: ścisły związek z zakładem i załogą, społeczny sposób redagowania, niski nakład i cena, rzadka częstotliwość, a także ograniczony zasięg rozpowszechniania¹⁰. Funkcje, jakie pełniła „zakładówka”, wynikały z zadań produkcyjnych, jak i pozaprodukcyjnych zakładów pracy i załóg. Wewnętrznie odnosiły się do ogółu pracowników, zewnętrznie natomiast wynikały ze współpracy z lokalnym środowiskiem. Zarówno cele, jak i funkcje tego rodzaju pism ulegały przeobrażeniom ze względu na zmieniające się uwarunkowania społeczno-polityczne i ekonomiczne¹¹.

W Polsce czasopiśmiennictwo zakładowe swój intensywny rozwój odnotowało w latach 50. XX wieku, w czasie realizacji planu sześcioletniego¹². W 1950 roku zarejestrowane były 33 tytuły prasy zakładowej, natomiast w latach 1954-1956 liczba ich przekraczała 230¹³. Prasa zakładowa swe osiągnięcia zawdzięczała inicjatywom organizacji partyjnych i związkowych, które w swej działalności dążyły do doskonalenia zakładowych środków przekazu.

„Walczy my o Stal” – organ propagandowy PZPR

Periodyk pod nazwą „Walczy my o Stal” był edytowany w latach 1951-1989. Stanowił organ Komitetu Fabrycznego PZPR, Rady Zakładowej, Dyrekcji i Zarządu Fabrycznego ZMP Huty im. Nowotki¹⁴, a od lipca 1966 roku – Samorządu Robotniczego Huty im. M. Nowotki¹⁵.

W sierpniu 1950 roku na Egzekutywie Komitetu Fabrycznego PZPR podjęto starania o założenie gazety zakładowej. Miała ona być cennym pomocnikiem w działalności polityczno-wychowawczej i organizacji partyjnej ostrowieckiej huty. Ostateczna decyzja o wydawaniu „zakładówki” zapadła za sprawą wojewódzkiej instancji partyjnej¹⁶.

Pierwszy numer tygodnika ukazał się 15 stycznia 1951 roku, w szóstą rocznicę wyzwolenia Ostrowca spod okupacji hitlerowskiej. Na czele zespołu

¹⁰ M. Banaszek, *Polska prasa zakładowa...*, s. 53.

¹¹ Ibidem, s. 55; R. Karpowicz, *W sprawie genezy i rozwoju prasy zakładowej*, „Prasa Polska” 1976, nr 7/8, s. 31.

¹² M. Banaszek, op. cit., s. 64-65; P. Dubiel, *Gazeta zakładowa: po co i jaka?*, „Prasa Współczesna i Dawna” 1958, nr 4, s. 12.

¹³ J. Karczewski, *Prasa zakładowa – osiągnięcia, trudności, perspektywy*, „Prasa Polska” 1964, nr 8, s. 6.

¹⁴ M. Adamczyk, J. Dzieniakowska, *Prasa Kielecczyny w latach 1811-1989*, t. 2: 1945-1989, Kielce 1996, s. 39.

¹⁵ „Walczy my o Stal” – najstarsza gazeta zakładowa na Kielecczyźnie, [w:] *Dwudziestolecie gazet zakładowych Kielecczyny*, Kielce 1971, s. 11.

¹⁶ Ibidem, s. 7.

redakcyjnego stanął wówczas Eugeniusz Stępień¹⁷. „Walcówka”¹⁸ ukazywała się w każdą sobotę¹⁹. W 1965 roku dzień ten zmieniono na poniedziałek²⁰. Pismo było drukowane przez RSW „Prasa” w Kielcach, a do zakładu dostarczało je Przedsiębiorstwo Upowszechniania Książki i Prasy „Ruch” w Ostrowcu Świętokrzyskim. Rozprowadzaniem na terenie huty zajmowali się kolporterzy oraz związki zawodowe na zasadach przedpłat. Tygodnik był dostępny również w szkołach, miejscowych bibliotekach, przedsiębiorstwach budowlanych czy w Ostrowieckich Zakładach Materiałów Ogniotrwałych²¹.

Nakład pisma na przestrzeni lat kształtował się w wysokości od pięciu do dziesięciu tysięcy egzemplarzy. Do lat 70. XX wieku wokół redakcji skupiali się przede wszystkim korespondenci wydziałowi, a także liczni współpracownicy, do których należeli m.in. fotoreporterzy czy sekretarki²². Periodyk od początku swojego istnienia wraz z radiowęzłem zakładowym tworzył wspólną komórkę organizacyjną²³. Redakcja pisma była wielokrotnie nagradzana i wyróżniana w wojewódzkich i ogólnopolskich konkursach²⁴.

Z okazji jubileuszu 15-lecia została wyróżniona odznaczeniem „Za usługi dla Kielecczyzny”²⁵. Pochlebnie o tygodniku wypowiadał się też Wydział

¹⁷ Eugeniusz Stępień, pierwszy redaktor naczelny pisma „Walczymy o Stal”. Stanowisko to pełnił do 1951 roku, a następnie w latach 1967-1968. Jego następcami byli kolejno: Daniel Dzieciaszek, dziennikarz związany ze „Słowem Ludu”, ekonomista. Funkcję tę sprawował do 1956 roku. W latach 1960-1961 redakcją kierował Jerzy Łada. Jego następcą został ekonomista Jan Klimek. W latach 1964-1968 stanowisko to piastował Wiesław Borczyk – prawnik, członek PZPR, w 1980 roku prezydent Ostrowca Świętokrzyskiego. Od 1969 do 1971 roku redaktorem był Marian Machula. Jego następcą została Wanda Woźniak, która była pierwszą kobietą z wykształceniem dziennikarskim w redakcji pisma. Członek Związku Zawodowego Hutników, PZPR. Funkcję tę pełniła do 1980 roku. Od 1980 roku do dziś redakcją pisma kieruje Wojciech Turczyński – filolog, polonista, członek Klubu Dziennikarzy Gazet Zakładowych, kieleckiego oddziału Stowarzyszenia Dziennikarzy Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i PZPR (patrz: K. Niekurzak, *Życie kulturalne w Ostrowcu Świętokrzyskim w latach 1951-1981 na łamach tygodnika „Walczymy o Stal”*, praca lic., 2016, Uniwersytet Jana Kochanowskiego, mps, kopia pracy w posiadaniu autorki artykułu).

¹⁸ „Walcówka” – potoczna nazwa tygodnika „Walczymy o Stal”.

¹⁹ „Walczymy o Stal” – najstarsza gazeta zakładowa..., s. 8.

²⁰ *Zawsze w poniedziałek*, „Walczymy o Stal” 1965, nr 34, s. 1.

²¹ Archiwum UJK, sygn. 195/38, W. Nowak, *Problematyka poruszana na łamach gazety „Walczymy o Stal” Huty im. M. Nowotki w Ostrowcu Świętokrzyskim w latach 1951-1977*, praca mag., 1979, Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. Jana Kochanowskiego w Kielcach, mps, s. 52-53; „Walczymy o Stal” – najstarsza gazeta zakładowa..., s. 11.

²² K. Niekurzak, op. cit., s. 28-30; A. Żak, *O nas*, <http://ostrowiecka.pl/o-nas> [Dostęp: 10.05.2017].

²³ „Walczymy o Stal” – najstarsza gazeta zakładowa..., s. 11.

²⁴ Ibidem.

²⁵ Ibidem.

Propagandy KW PZPR w Kielcach, pisząc: *Jest najstarszym i jednym z najlepiej redagowanych periodyków tego rodzaju w kraju (...), ma wysoki autorytet nie tylko wśród załogi Huty, ale również wśród mieszkańców całego Ostrowca*²⁶. Od 1990 roku „Walczymy o Stal” ukazuje się pod zmienionym tytułem „Gazeta Ostrowiecka”. Następczyni „Walcówki” wychodzi do dziś jako tygodnik regionalny.

Celem niniejszego referatu jest prezentacja tematyki pisma z lat 1953-1956. Wybór powyższych roczników nie był przypadkowy, ponieważ czasopismo z lat 1951-1952 nie zachowało się. Rok 1956 był czasem przełomu politycznego, co musiało wpłynąć na zawartość pisma. Analiza wybranych roczników pokazała, jaka tematyka dominowała na jego łamach. Wskazała również, jaki wpływ na redagowanie periodyku miały organizacje partyjne i związkowe. Łącznie zbadano ponad dwa tysiące tekstów, z których wyłoniono kategorie tematyczne pozwalające usystematyzować zebrany materiał badawczy.

Tabela 1. Problematyka poruszana na łamach „Walczymy o Stal” w latach 1953-1956

Tematyka czasopisma	„Walczymy o Stal” w latach 1953-1956				
	1953	1954	1955	1956	Razem
Działalność Huty im. M. Nowotki w Ostrowcu Św.	110	175	166	193	644
Działalność organizacji partyjnych, związkowych, społecznych i młodzieżowych	112	127	116	101	456
Sport	97	97	81	79	354
Wiadomości lokalne	32	35	58	72	197
Kultura	22	32	36	36	126
Oświata i edukacja	28	31	27	38	124
Sprawy społeczne i socjalno-bytowe	16	43	31	25	115
Rozrywka	8	19	28	11	66
Turystyka	15	6	23	19	63
Przodownicy pracy	10	20	9	13	52
Ogółem					2197

Źródło: opracowanie własne na podstawie czasopisma „Walczymy o Stal” z lat 1953-1965.

²⁶ Cyt. za: J. Kępa, *Twórcy prasy zakładowej Kielecczyny (1945-1989)*, „Kieleckie Studia Bibliologiczne” 1998, t. 4, s. 156.

Tabela 2. Problematyka poruszana na łamach „Walczymy o Stal” w latach 1953-1956 wyrażona w procentach

„Walczymy o Stal” w latach 1953-1956		
Tematyka czasopisma	Liczba publikacji	Wartość %
Działalność Huty im. M. Nowotki w Ostrowcu Św.	644	29,31
Działalność organizacji partyjnych, związkowych, społecznych i młodzieżowych	456	20,75
Sport	354	16,11
Wiadomości lokalne	197	8,97
Kultura	126	5,73
Oświata i edukacja	124	5,64
Sprawy społeczne i socjalno-bytowe	115	5,23
Przodownicy pracy	66	3,00
Turystyka	63	2,87
Rozrywka	52	2,37
Razem	2197	99,98 ²⁷

Źródło: opracowanie własne na podstawie czasopisma „Walczymy o Stal” z lat 1953-1965.

Najczęściej wykorzystywanym gatunkiem dziennikarskim w tygodniku była informacja (notatka, infotainment²⁸), stanowiąca blisko 50% zawartości periodyku²⁹. Ponadto problemy i kwestie szeroko omawiane w piśmie przedstawiano za pomocą gatunków publicystycznych – komentarz, reportaż, artykuł problemowy czy felieton i pogranicznych, np. wywiad³⁰. Za pomocą rysunku satyrycznego redakcja tygodnika poddawała krytyce pracownika bumelanta, niewykonującego zadań produkcyjnych. W piśmie wykorzystywano też fotomontaż, za pomocą którego redakcja prezentowała materiały okolicznościowe związane z Dniem Kobiet, 1 Maja, Dniem Hutnika czy świętami narodowymi³¹.

²⁷ Kolumna „Ogółem”: 20,75 + 29,31 + 5,23 + 2,37 + 5,64 + 5,73 + 2,87 + 16,11 + 8,97 + 3,00 = 99,98%. Różnica 0,02 wynika z przyjętej metody zaokrąglania przez algorytm programu Microsoft Excel.

²⁸ Por. K. Wolny-Zmorzyński, A. Kaliszewski, W. Furman, *Gatunki dziennikarskie. Praktyka. Język*, wyd. 2, Warszawa 2009, s. 38-41.

²⁹ W. Nowak, op. cit., s. 44-48.

³⁰ K. Wolny-Zmorzyński, A. Kaliszewski, W. Furman, op. cit., s. 87-99, 112-119.

³¹ H. Brodzka, *Gazeta fabryczna od której wiele można się nauczyć*, „Prasa Polska” 1951, nr 4, s. 14; W. Nowak, op. cit., s. 45.

Na łamach periodyku dominowała przede wszystkim tematyka ekonomiczna i produkcyjna zakładu. Kategoria *Działalność Huty im. Marcelego Nowotki w Ostrowcu Świętokrzyskim* stanowiła blisko 30% publikacji badanego materiału³².

W grupie tej poruszano sprawy związane z realizacją planu sześcioletniego, podejmowanych czynów produkcyjnych, których celem była mobilizacja załogi do zwiększenia wydajności pracy. Przedstawiano nowe formy współzawodnictwa, wielowarsztatowość, oszczędność, walkę o obniżanie kosztów własnych, a także kładziono nacisk na podnoszenie jakości produkcji. Wysilek kolektywu korespondenckiego w walce o realizację planów produkcyjnych koncentrował się również na mobilizacji załóg do ujawniania i wykorzystywania rezerw produkcyjnych. Wypowiedzi korespondentów cechowała troska o właściwy stosunek do potrzeb pracowników, dobro produkcji i zakładu oraz dbałość o pełne wykorzystanie surowców i urządzeń.

W rubryce *Z frontu walki o plan*³³ czytamy o realizacji zadań podjętych przez robotników i współzawodnictwie wydziałowym, prezentowane są też wyniki prac poszczególnych grup wydziałowych. Dział *Z Gorących dni* zawierał materiały konferencyjne, wnioski składane przez wydziały huty, a także zachęcano w nim pracowników do czynnego udziału w organizowanych konferencjach³⁴.

Drugą kategorię zagadnień szeroko opisywanych w periodyku stanowiły materiały o działalności partyjnej i związkowej na terenie huty. Dział *Działalność organizacji partyjnych, związkowych, społecznych i młodzieżowych* w latach 1953-1956 zajmował ponad 20% badanych tekstów pisma. W stałej rubryce *Z życia partii*³⁵ czytelnicy mogli zapoznać się z pracą organizacji partyjnych, akcją wyborczą organizatorów grup partyjnych, związkowych i młodzieżowych, śledzić pracę rady zakładowej i organów związkowych.

Ponadto na łamach „Walcówki” zamieszczano materiały pokonferencyjne, sprawozdania i postanowienia z działalności PZPR. Redakcja zadbała również o to, by ukazywały się artykuły o wyjątkowej wadze państwowej, czego przykładem może być tekst *W dniu wielkiej żaloby*, w całości poświęcony zmarłemu prezydentowi Bolesławowi Bierutowi³⁶. Oddając hołd przywódcy, młodzi

³² Analiza z autopsji roczników „Walczy my o Stal” za lata 1953-1956.

³³ Wacdan, *Zwycięsko wykonaliśmy zadania trzeciego tygodnia maja*, „Walczy my o Stal” 1953, nr 21, s. 1.

³⁴ *Hallo... tu sekretariat Komisji Głównej Konferencji Partyjno-Technicznej*, „Walczy my o Stal” 1953, nr 30, s. 4.

³⁵ *Zadania grup partyjnych w umocnieniu sojuszu robotniczo-chłopskiego*, „Walczy my o Stal” 1954, nr 13, s. 2.

³⁶ E. Fryz, *W dniu wielkiej żaloby*, „Walczy my o Stal” 1956, nr 12, s. 1.

hutnicy głosili hasła: „Jego sprawę – poprowadzimy dalej”³⁷ lub „Będzie dla nas wzorem i natchnieniem w pracy”³⁸. Oddziałowe organizacje partyjne i komitet zakładowy dostarczały korespondentom bogatego i aktualnego materiału o swej działalności związkowej. Realizując program ideowo-wychowawczy, Komitet Zakładowy corocznie zabezpieczał przygotowania do obchodów rocznic i świąt państwowych na łamach periodyku. Bogato pisano, relacjonowano i eksponowano materiały okolicznościowe³⁹.

Ponad 16% zawartości analizowanych roczników stanowiła tematyka sportowa, w której szeroko prezentowano wiadomości z życia klubów sportowych, sylwetki sportowców, zamieszczano relacje i sprawozdania ze spartakiad hutniczych, zawodów i mistrzostw sportowych.

Wiadomości lokalne to kategoria zajmująca niespełna 9% tekstów, w której zamieszczano najważniejsze i aktualne wiadomości z życia miasta i okolicznych miejscowości. Informowano czytelników o aparacie handlowym, organizacji komunikacji miejskiej czy o przeprowadzanych remontach. W grupie tej znalazły się też publikacje na temat historii miasta, a także prezentowano sylwetki osób zasłużonych dla regionu⁴⁰.

Redakcja tygodnika „Walczymy o Stal” wiele miejsca poświęciła tematyce kulturalnej. W kategorii *Kultura* w badanych latach wyodrębniono 126 publikacji, co stanowi 5,73% analizowanych materiałów. W większości były to relacje z imprez kulturalnych i okolicznościowych odbywających się na terenie miasta, organizowane przez instytucje kultury. W kategorii tej znalazły się również szeroko prezentowane nowości wydawnicze, premiery kinowe, spotkania autorskie oraz wystawy. Tematyka oświaty i edukacji na łamach pisma poruszana była przede wszystkim w kontekście szkolnictwa przyzakładowego. Wielokrotnie pisano o potrzebie doskonalenia pracowników huty. Poruszano zagadnienia związane z nauczaniem i wychowaniem młodzieży, informowano o licznych kursach doszkalających dla pracowników huty.

W badanym okresie punktem zainteresowania „Walcówki” były również warunki socjalno-bytowe pracowników. Redakcja zwracała uwagę na bezpieczeństwo i higienę pracy na wydziałach, zaopatrzenie pracowniczej stołówki, wyposażenie wydziałów huty w nowe szatnie, łaźnie czy odrębne szafki na

³⁷ Kacperek, Gordon i inni, *Jego sprawę poprowadzimy dalej*, „Walczymy o Stal” 1956, nr 12, s. 1.

³⁸ M. Machnicki, *Będzie dla nas wzorem i natchnieniem w pracy*, „Walczymy o Stal” 1956, nr 12, s. 1.

³⁹ „Walczymy o Stal” 1953, nr 17, s. 1.

⁴⁰ M. Siuda, *Prasa województwa w latach 1944-1989. Studium historyczno-prasoznawcze*, s. 230, 235-236.

odzież ochronną. Na poprawę warunków bytowych pracownikom przyznawano premie uznaniowe i zapomogi. Pisano o wycieczkach, czasach robotniczych i koloniach dla dzieci. Poruszano kwestię organizacji żłobków i przedszkoli przyzakładowych. „Zakładówka”⁴¹ informowała załogę huty o podejmowanych inwestycjach mieszkaniowych i komunikacyjnych. Dużym zainteresowaniem czytelników cieszyły się porady prawne, oszczędnościowe i zdrowotne. Zamieszczano porady psychologa odnośnie do spraw zawodowych i problemów rodzinnych. Zajmowano się także ochroną zdrowia poprzez prezentowanie sposobów walki z nikotynizmem i alkoholizmem. Popularyzowano zdrowy styl życia, a także zachęcano hutników do oddawania krwi. Tematyka ta stanowiła ponad 5% wszystkich tekstów badanego okresu.

Bezpośrednio i przekonująco brzmią artykuły popularyzujące przodowników pracy. W tej kategorii ukazało się 3% różnych tekstów. W dziale *Nasze sylwetki czy Nasi przodownicy* prezentowano sylwetki hutników, stawiając ich jako wzór dla innych, sylwetki kandydatów i delegatów zjazdów partyjnych, jubilatów czy korespondentów gazety. Przedstawiano historię rodzin hutniczych. O swojej pracy pisały kobiety – tokarze, frezerzy, suwnicowe i inne.

Swoje miejsce na łamach periodyku znalazła również tematyka turystyczna (2,87%). W dziale *Z życia koła PTTK* prezentowano walory regionu i jego zabytki, przedstawiano relacje z działalności turystycznej⁴². W rubryce *Z wędrówek po NRD* Marian Machnicki zdawał szczegółową relację z pobytu w bratniej Niemieckiej Republice Demokratycznej⁴³.

Uzupełnieniem tygodnika „Walczymy o Stal” były pojawiające się akcenty rozrywkowe⁴⁴ (2,37%). Na ogół przybierały one formę fraszki, humoru, satyry, karykatury oraz dowcipu. Nie zabrakło również krzyżówek, łamigłówek czy konkursów. Formy te ożywiały pismo swą oryginalnością, czego przykładem może być *Nasz Noworoczny Przekładaniec*⁴⁵:

Czemuż, ach czemuż, Rado Zakładowa
Tak od nas stronisz z daleka?
Czemuż Prezydium za biurkiem się chowa,
Nie widząc potrzeb człowieka?
O, może wreszcie któryś z towarzyszy
Wyjdzie z biurowych pieleszy,

⁴¹ Potoczna nazwa pisma „Walczymy o Stal”.

⁴² W. Domański, *Na półmetku sezonu letniego*, „Walczymy o Stal” 1956, nr 34, s. 3.

⁴³ M. Machnicki, *Z wędrówek po NRD*, „Walczymy o Stal” 1956, nr 37, s. 2-3.

⁴⁴ K. Niekurzak, op. cit., s. 40; M. Siuda, op. cit., s. 229.

⁴⁵ *Nasz Noworoczny Przekładaniec*, „Walczymy o Stal” 1954, nr 1, s. 12.

Może wołanie załogi usłyszysz,
Z pomocą dla niej pospiesz...⁴⁶

Podsumowanie

Podsumowując przeprowadzoną analizę tygodnika „Walczy my o Stal”, należy stwierdzić, iż było ono pismem, które w wysokim stopniu realizowało zadania prasy zakładowej. Umiejętnie dostrzegano w nim zagadnienia produkcji huty, wiążąc je z warunkami bytowymi załogi, a także z życiem lokalnych społeczności. Redakcja pisma poprzez różnorodne akcje gospodarcze i społeczne, krytykę czy popularyzację przodowników pracy i działaczy społecznych informowała swych odbiorców o zagadnieniach przedsiębiorstwa, postępie technologicznym oraz pracy organizacji partyjnych i społecznych.

Zamieszczając na łamach periodyku autentyczne głosy hutników, „Walcówka” spełniła rolę trybuny robotniczej w środowisku produkcyjnym⁴⁷. Przekazując swym czytelnikom szereg bogatych i aktualnych publikacji o tematyce partyjnej i społeczno-wychowawczej, pismo osiągnęło swe cele: organizatorskie, informacyjne i propagandowe⁴⁸.

„Walczy my o Stal” jako organ Komitetu Fabrycznego PZPR, Rady Zakładowej, Dyrekcji i Zarządu Fabrycznego ZMP Huty im. Nowotki uświadamiało politycznie, mobilizowało pracowników huty do walki o realizację wyznaczonej przez partię polityki gospodarczej i kulturalno-oświatowej. Zdecydowanie można zgodzić się ze słowami, że *Gazeta zakładowa – to oręż walki załogi i pomocnik organizacji partyjnej, rady zakładowej i dyrekcji*⁴⁹.

⁴⁶ Noworoczny Przekładaniec, Na Radę Zakładową, „Walczy my o Stal” 1955, nr 1, s. 8.

⁴⁷ H. Soboń, *Do redakcji gazet zakładowych Województwa Kieleckiego*, [w:] *Dwudziestolecie gazet zakładowych...*, s. 3.

⁴⁸ „Walczy my o Stal” – najstarsza..., s. 8-11.

⁴⁹ S. Mariański, *Prasa Zakładowa (gazetka ścienna, wielonakładówka, „błyskawica”)*, Warszawa 1955, s. 34.